

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-06-22

Äldrenämndens protokoll onsdagen den 22 juni 2022

Plats och tid

Stadshuset KS-salen 5:E11, klockan 16:00–19:30

Paragrafer

71–81

Justering

Uppsala kommun använder sig av en avancerad elektronisk underskrift för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på en separat sida sist i protokollet.

Protokollförare

Peter Jernberg, nämndsekreterare

Närvarande

Beslutande

Eva Christiernin (S), ordförande
Johan Edstav (MP), närvarar på distans
Tobias Smedberg (V)
Soraja Nadimpour (S)
Staffan Yngve (S)
Camilla Westerborn (L)
Cecilia Forss (M), närvarar på distans
Anna-Karin Westerlund (M)
Margit Borgström (KD)
Anders Sehlin (SD), §§ 71–78, närvarar på distans
Eileen Rönnlund Holmgren (S)
Karolina Wigenfeldt (C)
Carl Åborg (V)
Ingemar Virsén (KD), §§ 79, 80, 81

Ej tjänstgörande ersättare

Gunnel Borgegård (L)
Ulf Stjernefeldt (M), närvarar på distans
Ingemar Virsén (KD), §§ 71–78
Josef Safady Åhslund (FI), §§ 71–76

Övriga närvarande

Lenita Granlund, förvaltningsdirektör
Åsa Markström, stabschef
Karin Brolin, Yvonne Jonsson, Rasmus Sundström och Heikki Syrjäpalo,
avdelningschefer
Magnus Bergman-Kyllönen, ekonomichef
Åsa Holmstrand, HR-chef
Johan Eikman och Rasmus Wennström, enhetschefer
Cecilia Ekdahl, kommunikationsansvarig
Rikard Sörell, ekonomistrateg

Peter Jernberg, nämndsekreterare

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-06-22

Närvarar vi föredragning

Daniel Karlsson, utredare
Joel Strandberg, strateg
Hanna Asp och Annika Petrelius Hansén, jurister

Samtliga närvarar på distans.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-06-22

§ 71

Val av justerare samt justeringsdag

Äldrenämnden utser Karolina Wigenfeldt (C) att justera dagens protokoll tillsammans med ordföranden den 27 juni 2022.

§ 72

Fastställande av föredragningslista

Äldrenämnden fastställer utsänd föredragningslista med förändringen att informationsärendet **Rapport om enkät om matens kvalitet på särskilt boende (SÄBO)** utgår.

§ 73

Förslag med anledning av rapport om översyn av hemtjänst i Uppsala kommun

ALN-2022-00132

Beslut

Äldrenämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige

1. **att** äldrenämndens modell för valfrihet inom hemtjänstens område ska baseras på en kombination av upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och egen regi i stället för som idag upphandling enligt lagen om valfrihetssystem (LOV), och
2. **att** uppdra åt äldrenämnden att bestämma tidpunkt för när upphandling inom hemtjänstens område enligt LOU ska påbörjas och annonsering enligt lagen om valfrihetssystem upphöra.

Äldrenämnden beslutar för egen del

3. **att** uppdra till vård- och omsorgsförvaltningen att förbereda upphandling inom hemtjänstens område baserad på modell i föredragningen där upprätthållande av en valfrihetsmodell i Uppsala kommun särskilt ska beaktas,
4. **att** vid upphandling ska långsiktighet i kontrakten eftersträvas,
5. **att** uppdra till förvaltningen att återkomma till nämnden med en beskrivning av hur de utförare som upphandlas och den egna regin ska tillgodose mångfald och individens valfrihet i kommunens kommande valfrihetsmodell,
6. **att** i anslutning till förslaget om ny modell föreslå åtgärder för att förebygga och bekämpa välfärdsbrottslighet, och
7. **att** i avvaktan på kommunfullmäktiges beslut uppdra till förvaltningen att förbereda för slag på direktiv och tidplan för ovanstående uppdrag.

Paragrafen har tillfogats rättelse under avsnittet *Beslut* ovan, genom att understruken text, som fallit bort i det justerade protokollet från den 27 juni 2022, har återförts i paragrafen. Rättelsen är signerad av samma justeringspersoner som justerade nämndprotokollet, på datum enligt den elektroniska signering som återfinns sist i dokumentet.

Sammanfattning

Äldrenämnden föreslår att nämnden ska upphandla utförare inom hemtjänstens område med stöd av lagen om offentlig upphandling (LOU) i stället för som i dag med stöd av lagen om valfrihetssystem (LOV). Förslaget grundas på den utredning (se ärendets **bilaga**) som tagits fram på uppdrag av nämnden. Att övergå till annan upphandlingsform än idag berör delar av kommunstyrelsens verksamhet och bedöms vara av principiell beskaffenhet. Ärendet föreslås därför behandlas i kommunstyrelsen och därefter av kommunfullmäktige.

Förvaltningsdirektör Lenita Granlund och Johan Eikman, enhetschef, föredrar ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2 juni 2022
- Bilaga, Rapport: Översyn av hemtjänst och hemsjukvård i Uppsala kommun ALN-2022-00132

Äldrenämndens arbetsutskott lämnade över ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Yrkanden

Ordförande Eva Christiernin (S) yrkar bifall till liggande förslag och tar därmed över förslaget som sitt eget.

Cecilia Forss (M), Anna-Karin Westerlund (M), Margit Borgström (KD) och Karolina Wigenfeldt (C) yrkar att ärendet återremitteras av två anledningar:

1. Kvalitetsaspekterna återkommer många gånger i rapporten men det anges inte vilka kvalitetskrav som kommunen skall ställa. Vi anser att grunden för en översyn av hemtjänsten skall bygga på vilka kvaliteter som vi vill erbjuda brukarna och hur vi bäst når den önskade nivån. Utredningen får inte utgå från att LOV skall avskaffas, vilket vi upplever är fallet med ärendet.

2. Vi tycker att det finns för många osäkerheter i utredningen. Ett av förslagen till beslut är att utreda vidare. Om äldrenämnden skall genomföra en förändring i den storleksordningen som föreslås måste alla delar ha utretts innan inriktningsbeslut fattas.

Tobias Smedberg (V) och Carl Åborg (V) yrkar att LOV inom hemtjänst ska ersättas med utförande av egen regi och icke vinstdrivande aktörer och, om det yrkandet faller, yrkar de bifall till ordförandens förslag.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-06-22

Tobias Smedberg (V) och Carl Åborg (V) yrkar även att förvaltningen får i uppdrag att till augustinämnden återkomma med förslag till beslut också utifrån LOV-utredningen om särskilt boende.

Johan Edstav (MP) yrkar bifall till ordförandens förslag.

Camilla Westerborn (L) yrkar dels avslag på ordförandens förslag, dels avslag på Cecilia Forss (M) m.fl. yrkande om återremiss.

Cecilia Forss (M) yrkar, om yrkandet om återremiss faller, avslag på ordförandens förslag.

Anders Sehlin (SD) yrkar i första hand bifall till Cecilia Forss (M) m.fl. yrkande om återremiss och i andra hand avslag på ordförandens förslag.

Ordförande Eva Christiernin (S) yrkar avslag på Cecilia Forss (M) m.fl. och Tobias Smedbergs (V) m.fl. respektive yrkanden.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om det är nämndens mening att avgöra ärendet i dag eller återremittera det enligt Cecilia Forss (M) m.fl. yrkande och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet i dag.

Ordföranden frågar därefter om det är nämndens mening att avslå eller bifalla Tobias Smedbergs (V) m.fl. yrkande om att LOV inom hemtjänst ska ersättas med utförande av egen regi och icke vinstdrivande aktörer och finner att nämnden avslår yrkandet.

Ordföranden frågar sedan om det är nämndens mening att avslå eller bifalla Tobias Smedbergs (V) m.fl. yrkande om att uppdra åt förvaltningen att till augustinämnden återkomma med förslag till beslut också utifrån LOV-utredningen om särskilt boende och finner att nämnden avslår yrkandet.

Ordföranden ser att det återstår två förslag, dels ordförandens eget förslag, dels ett förslag om att avslå detsamma. Ordföranden frågar om det är nämndens mening att bifalla förslaget eller att avslå det och finner att nämnden bifaller förslaget.

Votering begärs och genomförs där den som bifaller ordförandens förslag röstar ”ja”, och den som vill avslå förslaget röstar ”nej”.

Med sju röster på ”ja” och sex röster på ”nej” finner ordföranden att nämnden beslutar enligt ordförandens förslag.

Eva Christiernin (S), Johan Edstav (MP), Tobias Smedberg (V), Soraja Nadimpour (S), Staffan Yngve (S), Eileen Rönnlund-Holmgren (S) och Carl Åborg (V) röstar ”ja”.

Karolina Wigenfeldt (C), Camilla Westerborn (L), Cecilia Forss (M), Anna-Karin Westerlund (M), Margit Borgström (KD) och Anders Sehlin (SD) röstar ”nej”.

Reservationer

Cecilia Forss (M), Anna-Karin Westerlund (M), Margit Borgström (KD) och Karolina Wigenfeldt (C) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

Vi reserverar oss mot beslutet att avskaffa LOV inom hemtjänsten. Rapporten som beslutat att avskaffa LOV grundar sig på är inte en färdig rapport. Rapporten hänvisar i stället till behovet av ytterligare utredning.

Trots att kvalitetsaspekterna återkommer många gånger i rapporten anges inte vilka kvalitetskrav som kommunen skall ställa. Vi anser att grunden för en översyn av hemtjänsten skall bygga på vilka kvaliteter som vi vill erbjuda brukarna och hur vi bäst når den önskade nivån. I det här fallet har utredningen utgått från att LOV skall avskaffas och anpassat resten efter det.

Vi anser att Lagen om Valfrihetssystem har flera fördelar. LOV ger företag incitament att investera. Långsiktigt, kontinuitet och valfrihet kan erbjudas omsorgstagarna. LOU ger inte samma möjligheter. LOV:en måste dock vårdas. Sedan 2015 har tyvärr både LOV och LOU snarare vanvårdats av de styrande.

Om äldrenämnden skall genomföra en förändring i den storleksordningen som föreslås måste alla delar ha utretts innan inriktningsbeslut fattas.

Tobias Smedberg (V) och Carl Åborg (V) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

Det är en viktig seger för Vänsterpartiet att vi nu slopar den värsta av privatiseringsmodeller, den enligt Lag om valfrihetssystem, inom hemtjänsten. Detta gör att kommunen stärker sin rådighet över hemtjänsten och gör att vi bättre kan motverka att grov organiserad brottslighet infiltrerar hemtjänsten.

Det är häpnadsväckande att högerpartierna inte vill göra något alls åt den bokstavligen talat livsfarliga privatiseringsmodell vi har i Uppsala, trots att det under våren uppmärksammats hur den faller med upptäckten av grov organiserad brottslighet hos Attendo.

Det är lika fullt häpnadsväckande att det vallöfte som Socialdemokraterna utfärdade för några veckor sedan om att de ska göra upp med marknadsexperimentet i äldreomsorgen inte blev mycket mer än en tummetott. Man går från ett privatiseringsexperiment (enligt LOV) till ett annat privatiseringsexperiment (enligt LOU).

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-06-22

Vi beklagar också att man inte avser lägga fram några åtgärder inom området särskilda boenden. Där ska LOV fortsätta vara rådande trots att det där ger ännu större negativa effekter för kommunen. Detta då den fria etableringsrätten lett till att vi har en överkapacitet på boenden vilket enligt kommunens egen utredning kan komma att kosta kommunen oerhörda summor kommande år. I december presenterades kommunens LOV-utredning inom Särskilda boenden för äldre, men inga som helst åtgärder har aviserats.

Beslutet vi tar idag är ett viktigt steg i rätt riktning. Men alldeles otillräckligt för alla oss som anser att äldreomsorgen ska vara till för de äldre, inte för aktieägarna.

Camilla Westerborn (L) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

Liberalerna värnar om valfriheten inom hemtjänsten och anser att en övergång till LOU kommer begränsa den. Enligt förslaget till beslut ska LOU upphandlingsunderlag utformas så att det i princip blir som LOV förutom att inga nya aktörer kan ansluta under avtalsperioden. Men det finns inga garantier för detta. Det är nämnden som beslutar om upphandlingsunderlaget och nämnden kan i det besluta om begränsningar av antalet aktörer. Detta kan leda till att t ex icke vinstdrivande verksamheter som t ex Samariterhemmet inte kan garanteras att de får fortsätta erbjuda hemtjänst.

Det finns tre tydliga skäl angivna i beslutsunderlaget för att införa LOU.

1. att man kan slå ihop hemtjänst omvårdnad enligt HSL och hemtjänst service så att alla aktörer ska erbjuda både hemtjänst enl HSL och service. Detta är bra men ett sådant beslut är inte beroende av om det är LOV eller LOU.

2. att besluta om att hemsjukvården bara ska skötas av kommunen kan vara bra men ett sådant beslut påverkas inte av vilken upphandlingsform kommunen erbjuder.

3. att med LOU så kan kommunen delas in i olika tjänsteområden vilket innebär att de mindre aktörerna kan välja vilka områden man vill erbjuda sina tjänster i. Idag är det ett problem att för de mindre företagen att de måste ta emot kunder inom hela kommunen men enligt uppgift kan denna indelning i tjänsteområden även göras inom ramen för LOU.

När det gäller välfärdsbrottslighet så är den inte beroende av om det är LOV eller LOU utan det viktiga är att förhindra oseriösa aktörer genom en noga tillståndsplikt.

Ekonomiskt konstaterar utredningen också att det inte blir någon större skillnad mellan upphandlingsformerna.

Liberalerna ser därför ingen anledning till att ändra upphandlingsform och anser att LOV ger den bästa möjligheten till valfrihet för kommuninvånarna.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-06-22

Anders Sehlin (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Särskilt yttrande

Gunnel Borgegård (L) lämnar ett särskilt ersättyttrande i enlighet med Camilla Westerborns (L) reservation ovan.

§ 74

Ökad valfrihet gällande matlådor

ALN-2022-00375

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** uppdra till förvaltningen att inleda en ny upphandling gällande ramavtal för mattjänst till hemtjänsten i egen regi, samt
2. **att** i upphandlingen möjliggöra en ökad valfrihet och mångfald för den enskilde.

Sammanfattning

Äldrenämnden har idag ett avtal med Sodexo fram till och med den 30 september 2023 som gäller för leverans av färdiga matlådor till hemtjänstbrukare inom nämndens egen regi. Genom avtalet beställs och levereras matlådor som sedan genom hemtjänsten distribueras till brukare som har insatsen leverans av matlådor beviljad i sitt biståndsbeslut och som får insatsen utförd av nämndens egen regi.

För att öka valfriheten för den enskilde brukaren avseende mat och leverantör av maten beslutar äldrenämnden att ge förvaltningen uppdraget att inleda en ny upphandling och i samband med den sträva efter en ökad valfrihet och mångfald för den enskilde brukaren.

Detta beslut ersätter tidigare beslut fattat den 10 juni 2021, ALN-2021-00278.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 24 maj 2022

§ 75

Revidering av äldrenämndens delegationsordning

ALN-2021-00405

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna reviderad delegationsordning enligt upprättat förslag.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen (2017:725) kan en nämnd överlåta rätten att fatta beslut i vissa frågor till någon annan. Delegations- och arbetsordningen anger vilken beslutanderätt som äldrenämnden har överlåtit och vilka villkor som gäller för sådana beslut samt hur fördelningen av vissa arbetsuppgifter ser ut. Syftet med delegations- och arbetsordningen är att det ska vara tydligt vilken delegat som får ta beslut i vilket ärende och vilken tjänsteperson som fått ansvar för en viss arbetsuppgift i nämndens ställe.

Äldrenämndens tidigare gällande delegations- och arbetsordning antogs av nämnden den 22 augusti 2019. Sedan den senaste revideringen 2019 har ett flertal förändringar skett i nämndens verksamheter och förvaltningens organisation. Bland dessa kan nämnas att den tidigare äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen lagts samman till en gemensam vård- och omsorgsförvaltning.

Revidering av äldrenämndens och omsorgsnämndens delegations- och arbetsordningar har därför genomförts parallellt för att underlätta samstämmighet i de båda dokumenten och dess tillämpning. Den reviderad delegations- och arbetsordningen utgår från ny kommungemensam struktur och mall.

Daniel Karlsson, utredare, och Joel Strandberg, strateg, föredrar ärendet. Hanna Asp och Annika Petrelius Hansén, jurister, deltar under föredragningen.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-06-22

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 9 juni 2022
- Bilaga 1, Delegations- och arbetsordning för äldrenämnden (förslag till revidering)
- Bilaga 2, Delegations- och arbetsordning för äldrenämnden daterad 22 augusti 2019

§ 76

Beslut om extra nämndsammanträde för att besvara remiss om Mål och Budget 2023

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** genomföra ett extra nämndsammanträde torsdagen den 3 november 2022 klockan 10.00–11.00, digital med närvaro på distans.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 11 maj 2022 (§ 100) att justera planeringsdirektivet för 2022. Det innebär att nämndernas remissperiod för mål och budget 2023 ändrades och kommer att pågå mellan 25 oktober och 7 november 2022 då remissyttrande senast ska lämnas in.

Remissperioden infaller mellan äldrenämndens planerade sammanträden i oktober och november. Äldrenämnden beslutar därför att genomföra ett extra sammanträde för att besluta om sitt remissyttrande om mål och budget 2023.

Beslutsunderlag

Äldrenämndens arbetsutskotts förslag till beslut enligt föredragningslistan till dagens nämndsammanträde.

§ 77

Delegationsbeslut till äldrenämnden för perioden 14 maj till 15 juni 2022

ALN-2022-00009

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna redovisningen av delegationsbesluten för perioden 14 maj till 15 juni 2022 och lägga den till protokollet.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls delegationsbeslut enligt

1. Lista över delegationsbeslut enligt socialtjänstlagen (SoL) vid organisationsenhet Bistånd Västra i maj 2022,
2. Lista över delegationsbeslut enligt SoL vid organisationsenhet Bistånd Östra i maj 2022,
3. Delegationsförteckning Äldrenämnden – 2022-05-14 till 2022-06-15.

§ 78

Anmälningssärenden till äldrenämnden för perioden 14 maj till 15 juni 2022

ALN-2022-00010

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** notera anmälningssärenden för perioden 14 maj till 15 juni 2022, enligt ärendets förteckning, till protokollet.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls ärenden enligt förteckningen nedan över anmälningssärenden till äldrenämnden för perioden 14 maj till 15 juni 2022.

1. Dom från förvaltningsrätten 6 maj 2022
2. Dom från förvaltningsrätten 18 maj 2022
3. Dom från förvaltningsrätten 24 maj 2022
4. Dom från förvaltningsrätten 1 juni 2022
5. Beslut från förvaltningsrätten 8 juni 2022
6. Skrivelse från Vårdföretagarna, Översyn av LOV i hemtjänsten i Uppsala, 23 maj 2022
7. Äldrenämndens svar genom ordföranden på Vårdföretagarnas skrivelse, 7 juni 2022
8. Kommunrevisionens granskning av statsbidrag, 20 maj 2022
9. Tidningen Word #78 Maj 2022
10. Protokoll, vård- och omsorgsförvaltningens samverkan 13 maj 2022
11. Protokoll, äldrenämndens arbetsutskott 16 maj 2022
12. Protokoll, äldrenämnden 19 maj 2022
13. Inbjudan från Attendo till verksamheter i Uppsala efter Corona, 24 maj 2022
14. Spara datumet! Klimatdialogen – Utbildning från beslutsfattare, tre olika pass vid 6 olika tillfällen, inbjudan från Länsstyrelsen Uppsala än
15. Ärendelista – äldrenämnden juni 2022

§ 79

Informationsärenden

Ekonomiskt bokslut per april 2022

Magnus Bergman-Kyllönen, ekonomichef, informerar om äldrenämndens ekonomiska bokslut per maj 2022.

Äldrenämnden redovisar en negativ avvikelse mot budget per maj med 6 miljoner kronor vilket är i linje med prognosen för maj.

Äldrenämnden har inför sammanträdet fått ta del av den skriftliga rapporten *Ekonomiskt bokslut per maj 2022*.

Information om mellanboendeformer

Rikard Sörell, ekonomistrateg, informerar om mellanboendeformer.

Återrapport om arbetet på Dalbyhemmet

Heikki Syrjäpalo, avdelningschef, ger en lägesuppdatering om de insatser förvaltningen genomför på Dalbyhemmet.

Rekryteringar

Förvaltningsdirektör Lenita Granlund informerar om rekryteringen av en verksamhetsutvecklare för chefskompetensförsörjningen och en enhetschef för digital verksamhetsutveckling.

Budget och statliga bidrag

Förvaltningsdirektören informerar om budgeten och de ekonomiska utmaningar i form av inflation, ökade pensions- och räntekostnader och dyrare investeringar som förvaltningen ser.

Förvaltningsdirektören informerar även om de prestationsbaserade statsbidrag som äldrenämnden tilldelats, dels för minskad andel timanställda i nämndens verksamheter (118 mnkr), dels utökad sjuksköterskebemanning (21 mnkr).

Kostnadsjämförelser

Magnus Bergman-Kyllönen och Rikard Sörell presenterar statistik om följande:

- nettokostnadsutvecklingen under perioden 2017–2020,
- kostnader och kvalitet i hemtjänst respektive särskilt boende (SÄBO) under perioden 2015–2021,
- jämförelse av ersättningsnivåer när det gäller hemtjänst respektive SÄBO mellan Uppsala och R9-kommuner, och
- kostnader för hemtjänst respektive SÄBO i jämförelse med R9-kommuner och riket i stort samt även Storstockholms kommuner.

Medarbetarundersökningen 2022

Åsa Holmstrand, HR-chef, informerar nämnden om resultatet av årets medarbetarundersökning inom vård- och omsorgsförvaltningen (tidigare äldreförvaltningen).

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-06-22

§ 80

Deltagande konferens och möten

Det finns inga aktuella konferenser eller möten att behandla eller rapportera från på dagens sammanträde.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-06-22

§ 81

Frågor och skrivelser m.m. från nämndens ledamöter

Äldrenämndens ledamöter anmäler inga frågor eller skrivelser vid dagens sammanträde.